

Dossierbeheerder: Fabienne Bayard
Tel.: +32 (0)2/557 46 50

E-mail: cct-chr@just.fgov.be

De heer Koen Geens
Vice eerste minister en minister van Justitie
Waterloolaan 115
1000 Brussel

Brussel, 05.05.2020

Onderwerp: Videoconferencing in strafzaken - mededeling van de directeur-generaal EPI van 14 april 2020

Geachte heer minister,

Wij hebben kennis genomen van de brief van de directeur-generaal EPI, de heer Rudy VAN DE VOORDE van 14 april 2020 betreffende met name het gebruik van videoconferencing op strafrechtelijk gebied.

Ten aanzien van die praktijk die wordt voorgesteld wensen wij uw aandacht te vestigen op de inhoud van die brief, in verband met het specifieke karakter van de strafrechtelijke procedure en het grote risico op onwettige en onregelmatige procedures naar aanleiding daarvan, die in tweede instantie zouden kunnen leiden tot een toename van het aantal beroepsprocedures.

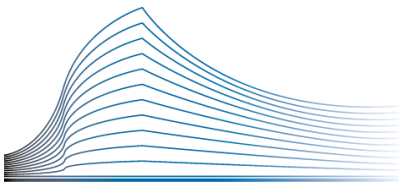
U weet dat de wet van 29 januari 2016 betreffende het gebruik van videoconferentie voor de verschijning van inverdeninggestelden in voorlopige hechtenis werd goedgekeurd om "de vereiste wettelijke basis te voorzien voor die vorm van verschijnen". (Vorbereidende werkzaamheden, DOC 54 0993/001, blz. 3).

In het verleden werd immers een proefproject opgestart in Charleroi, waarbij gedetineerden die daarmee instemden voor een onderzoeksgerecht konden verschijnen in een videoconferentie vanuit de gevangenis. Die werkwijze werd onwettig verklaard door de rechtspraak die meende dat de wet betreffende de voorlopige hechtenis slechts twee manieren erkent om ter zitting te verschijnen: in persoon of vertegenwoordigd door een advocaat.

Door zijn voorbereidende werkzaamheden heeft de wetgever erop gewezen dat er wetgeving nodig was voor het invoeren van videoconferencing inzake voorlopige hechtenis.

Naar analogie kunnen de aangehaalde motieven voor de onwettigheid van de verschijning bij wijze van videoconferentie worden uitgebreid naar zittingen van de feitenrechters, aangezien de wet daar momenteel ook slechts voorziet in die twee wijzen van verschijning (art. 195 Wetboek van Strafvordering).

Wij zijn ons ervan bewust dat er rechtbanken zijn waar de advocaat bereid is om zijn cliënt te vertegenwoordigen (om de overbrengingen vanuit de gevangenis zoveel mogelijk te vermijden rekening houdend met de coronamaatregelen en de gevallen van overmacht die daar het gevolg van zijn), en waar het de gedetineerde in dat kader ook, als bijkomend recht in het kader van dat systeem van vertegenwoordiging, is toegestaan om de zaak te volgen via video en om indien nodig iets in te brengen. De

meningen zijn verdeeld over de juridische geldigheid van die werkwijze, maar het lijkt ook aangewezen om die werkwijze een duidelijke juridische basis te geven. Wij herinneren u er in dat verband aan dat de destijds in Charleroi gestarte proces, dat aan de basis lag van de wet betreffende het gebruik van videoconferentie, gebaseerd was op de vraag van de aangehouden in verdenking gestelde en het akkoord van zijn raadsman, wat de rechtspraak er niet van weerhouden heeft om te oordelen dat dat middel onwettig was, wat de wetgever er dan weer toe heeft aangezet om een voldoende wetgevend antwoord te bieden.

Behalve de dwingende noodzaak van een wettekst waarin het werken met videoconferencing wordt goedgekeurd, is het van belang dat die wet door het invoeren van wettelijk gekaderde parktijken voldoet aan de modaliteiten en doelen die door het Grondwettelijk Hof werden aangehaald in zijn arrest van 21 juni 2018. Zo wijst het Grondwettelijk Hof erop dat de deelname van een in verdenking gestelde aan de strafrechtelijke procedure bij wijze van videoconferentie alleen verenigbaar is met het recht op een eerlijk en publiek proces in bepaalde gevallen en mits bepaalde modaliteiten worden in acht genomen (Arrest van 21 juni 2018, punt B.10.4.1).

Er moet bij het invoeren van die praktijk ook over gewaakt worden dat de gevangenis over voldoende middelen beschikken (verschillende lokalen en verschillende videosystemen binnen één zelfde instelling) om videoverbindingen mogelijk te maken met de verschillende rechtscolleges van het land, die ook een serieuze versterking van hun systemen moeten krijgen.

Ook moet worden voorzien dat de aanvragen in ieder geval alleen zullen kunnen worden ingewilligd in zoverre de betrokken gevangenis in staat is om een en ander concreet te organiseren, bijvoorbeeld gelet op het aantal gedetineerden in een zaak of het aantal zaken waarin de gevangenis een zelfde dag moet interveniëren. Het risico bestaat dat advocaten dat dit bij wijze van uitzondering kan worden georganiseerd, of dat het gaat om een wettelijk toegelaten mogelijkheid, en dat ze er dan aanspraak op maken in situaties waar het praktisch niet haalbaar is.

Als ieder rechtscollege, bij gebrek aan een wettekst en een precieze wettelijke omkadering van de na te leven modaliteiten, een eigen systeem van videoconferencing opzet dan riskeren we niet alleen een toename van het aantal beroepsprocedures maar lopen we ook een ernstig risico op nietigverklaring van procedures die volgens die werkwijze zijn opgestart.

Wij willen u dan ook op de hoogte stellen van onze grote bezorgdheid hierover.

Met de meeste hoogachting,

Fabienne Bayard
Voorzitter van het College van de hoven en rechtbanken